

Gliwice, 4 grudnia 2019 r.

dr hab. inż. Seweryn Spalek, prof. PŚ
Wydział Organizacji i Zarządzania
Politechnika Śląska

Recenzja

rozprawy doktorskiej

Pani mgr Aldony Lipki

pt. *Wykorzystanie postaci historycznej w budowaniu marki a proces decyzyjny klientów*
przygotowanej pod kierunkiem naukowym

Pana dra hab. Macieja Zastempowskiego, prof. UMK

w którym promotorem pomocniczym była Pani dr Katarzyna Liczmańska-Kopcewicz
na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu

Podstawą formalną do sporządzenia recenzji jest pismo, które wystosował Pan dr hab. Jerzy Boehlke, prof. UMK, Dziekan Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, informując mnie o powołaniu przez Radę Wydziału na recenzenta w/w rozprawy doktorskiej.

1. Charakterystyka pracy

Recenzowana rozprawa doktorska autorstwa Pani mgr Aldony Lipki wpisuje się w ważny, aktualny i słabo dotychczas rozpoznany nurt badawczy z zakresu wykorzystania postaci historycznej w komunikacji marketingowej. Doktorantka słusznie rozpoznała lukę badawczą między praktyką gospodarczą przedsiębiorstw, które sięgają do wizerunków i nazwisk postaci historycznych w komunikacji marketingowej, a opracowaniami naukowymi z zakresu nauk o zarządzaniu.

2. Struktura pracy

Recenzowana rozprawa składa się z pięciu rozdziałów oraz wstępu i zakończenia. Pierwszy, Pani mgr Aldona Lipka poświęca wyjaśnieniu różnic między marką i znakiem towarowym oraz szeroko omawia przytoczone w literaturze podejścia do marki. W drugim, Doktorantka przybliżyła proces budowania marki przez pryzmat komunikacji marketingowej i integracji działań w tym zakresie. Z kolei trzeci rozdział zawiera opis zjawiska komercjalizacji postaci i systematyczny przegląd publikacji dotyczących rynkowego wykorzystania postaci historycznych. W czwartym rozdziale natomiast Pani mgr Aldona Lipka skupia się na procesie decyzyjnym klientów z perspektywy komercjalizacji postaci ludzkich. W rozdziale piątym, Doktorantka zaprezentowała metody zastosowane w badaniach empirycznych oraz wyniki postępowania badawczego nad wykorzystaniem postaci historycznej w budowaniu marki i ich wpływem na proces decyzyjny klientów. Rozdział ten zawiera również weryfikację hipotez badawczych. Opracowanie zawarte zostało na 241 stronach. Ponadto praca została uzupełniona o spisy aktów prawnych, ilustracji, tabel oraz literatury (263 pozycje) oraz jedenaście załączników: m.in. kwestionariusze ankiet badawczych, arkusze obserwacji, informacje z badań fokusowych oraz tabele odnoszące się do danych z badań.

Dysertacja została przygotowana rzetelnie, ze szczegółowym przedstawieniem poglądów różnych autorów na wybrane zjawiska w części teoretycznej pracy. Dbalność tę można również zaobserwować w części badawczej w zakresie zasadności przyjętych przez Doktorantkę założeń, koncepcji i metod badawczych. Aczkolwiek, w niektórych aspektach dotyczących badań pojawia się pewien niedostatek związany z przejrzystością i ustrukturyzowaniem wkładu własnego Doktorantki. Dotyczy to na przykład dokładniejszego objaśnienia wyników z poszczególnych etapów systematycznego przeglądu literatury. Przedstawienie systematycznego przeglądu literatury chociażby w postaci graficznej wpłynęłoby na lepsze zrozumienie tego wątku i wkładu własnego w pracę Autorki. Podobne spostrzeżenie dotyczy też części badawczej. O ile na przykład już we wstępie Pani mgr Aldona Lipka w sposób kompleksowy i ustrukturyzowany przedstawia swoje dokonania w części teoretycznej, o tyle część badawcza została

przedstawiona już mniej spójnie. Przykładowo: Doktorantka zamieściła na rysunku 1. układ teoretycznej części pracy. Analogicznego rysunku zabrakło dla części badawczej, co przy tak rozbudowanej dysertacji utrudnia odbiór pracy w zakresie wkładu własnego Autorki.

Podsumowując, strukturę pracy uznaję za poprawną, aczkolwiek w moim odczuciu zbyt rozbudowana część teoretyczna powoduje pewną marginalizację części badawczej.

3. Postępowanie badawcze

Podjęty w rozprawie przez Doktorantkę problem badawczy miał postać trzech kluczowych pytań:

1. Jaka jest skala wykorzystania postaci historycznych w procesie budowania marki?
2. W jaki sposób przedsiębiorstwa wykorzystują postacie historyczne w budowaniu marki?
3. Czy wykorzystanie postaci historycznych w komunikacji marketingowej wpływa na proces decyzyjny klientów?

Natomiast głównym celem pracy było poszerzenie wiedzy o wykorzystaniu postaci historycznych przez przedsiębiorstwa w budowaniu marki, w kategorii problemów poznawczych, aksjologicznych i normatywnych, w perspektywie procesu decyzyjnego klientów.

Pani mgr Aldona Lipka sformułowała także trzy hipotezy w brzmieniu:

- H1. Wykorzystanie postaci historycznej w budowaniu marki jest pozytywnie postrzegane przez większość obecnych i potencjalnych klientów.
- H2. Wykorzystanie postaci historycznej w budowaniu marki znajduje odzwierciedlenie w większości instrumentów marketingu mix marki.
- H3. Wykorzystanie postaci historycznej w nazwie marki stanowi źródło heurystyk w procesie decyzyjnym klientów.

Aby zrealizować cel główny pracy oraz poddać weryfikacji hipotezy, Doktorantka wykorzystwała wiele metod badawczych. I tak, aby uzyskać odpowiedź na pytanie, jaki jest

poziom wykorzystania postaci historycznych w komunikacji marketingowej w Polsce przeprowadziła badanie ilościowe, przeprowadzone metodą pomiaru nominalnego i porządkowego. Dla ustalenia stosunku klientów do podejmowanych działań marketingowych, zastosowała badanie ilościowe – ankietowe i badanie jakościowe - wywiady osobiste, kwestionariuszowe. Celem wyjaśnienie sposobu wykorzystania postaci historycznych w procesie budowania marki oraz związanych z tym wydarzeń i opowieści wykorzystwała studium przypadku z triangulacją metod i analizę treści. Pani mgr Aldona Lipka przeprowadziła także badanie komparatywne wykorzystania postaci historycznych w procesie budowania marek w Polsce i w Stanach Zjednoczonych przez pryzmat liczby zgłoszeń ochrony znaków towarowych. Ponadto, w badaniu fokusowym zweryfikowała informacje otrzymane na etapie wcześniejszych analiz i podjęła próbę ustalenia wpływu wykorzystania postaci historycznych na proces decyzyjny klientów.

Wartym podkreślenia jest fakt, że Pani mgr Aldona Lipka zastosowała w swojej dysertacji zyskujące coraz bardziej na popularności mieszane metody (ang. mixed methods) badawcze. Na uznanie zasługuje również wykorzystanie przez Doktorantkę badań empirycznych. Dodatkowym atutem pracy jest szczegółowe - aczkolwiek, czasami zbyt bardzo rozbudowane - uzasadnianie stosowania poszczególnych metod badawczych na gruncie podbudowy teoretycznej z wykorzystaniem wielu źródeł literaturowych.

Należy zauważyć, że praca zyskałaby na wartości, gdyby we wstępie do rozdziału piątego zamieszczony został całościowy schemat badawczy w postaci graficznej z podziałem na etapy wraz z ich celami oraz rezultatami. Obecna prezentacja chronologicznego przebiegu badań jest w tym względzie zbyt uboga.

Reasumując stwierdzam, że Pani mgr Aldona Lipka wykazała się umiejętnością przeprowadzenia badań oraz prawidłowego wnioskowania. Na uznanie zasługują zastosowane badania empiryczne w słabo wyeksplorowanym obszarze badawczym.

4. Uwagi i aspekty dyskusyjne

Ponieważ w moim mniemaniu, rozprawa doktorska powinna również stymulować dyskusję. Dlatego też mam nadzieję, że zgłoszone przez mnie uwagi, będą okazją do dalszego doskonalenia dotychczasowych osiągnięć Doktorantki.

Tak jak to już zostało wcześniej zasygnalizowane, zbyt rozbudowane motywy teoretyczne (w niektórych obszarach wręcz podręcznikowe) zbędnie zwiększyły objętość pracy oraz wprowadziły pewną nierównowagę pomiędzy częścią badawczą do rozważań na bazie teorii, umniejszając w ten sposób relatywnie tą pierwszą. Zatem, mniej treści podręcznikowych oraz bardziej ustrukturyzowana część badawcza, np. w zakresie systematycznego przeglądu literatury czy też szczegółowy - z podziałem na etapy - schemat badawczy w badaniach empirycznych, znacząco wpłynęłyby na uwypuklenie walorów badawczych dysertacji.

Ponadto, w niektórych przypadkach Doktorantka przytaczając wiele argumentów za i przeciw podjętym przez siebie działaniom (popartych odwołaniami do literatury), powoduje że główny przekaz staje się niejednoznaczny. Przykładowo rozległa dyskusja o reprezentatywności próby na stronach 197-199 spowodowała, że nie do końca stają się jasne przesłanki Pani mgr Aldony Lipki co do uznania próby za niereprezentatywną (str. 197).

Dyskusyjnym jest używanie przez Doktorantkę wyrazu „nigdy” w kategoriach sformułowaniach jak np. „...wnioski te nie zostały nigdy poparte badaniami empirycznymi (str. 6)”, „dotychczas nie podjęto nigdy próby empirycznej weryfikacji skali wykorzystania postaci historycznych w komunikacji marketingowej w Polsce i na świecie oraz nigdy nie zweryfikowano popularnych w publikacjach naukowych przypuszczeń (str. 184)”, „Opinie te nigdy nie zostały zweryfikowane naukowo (str. 184)”.

Pomimo dbałości o stronę edycyjną, w pracy można doszukać się drobnych uchybień, jak np. „podzielna” zamiast „podzielaną” na stronie 21.

Wymienione uwagi oraz aspekty dyskusyjne nie umniejszają ogólnie pozytywnego odbioru pracy.

Konkluzja

Reasumując należy zauważyć, że wysiłek badawczy, podjęty przez Panią mgr Aldonę Lipkę uważam, porusza ważny, słabo dotychczas wyeksplorowany obszar badawczy.

Stwierdzam, że rozprawa doktorska Pani mgr Aldony Lipki spełnia wymagania art. 13 ust. 1 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 r. (wraz z późn. zmianami). Dlatego też, wnoszę o dopuszczenie recenzowanej rozprawy doktorskiej do publicznej obrony.

Glinice, 4.12.2018 Seweryn Szustek

